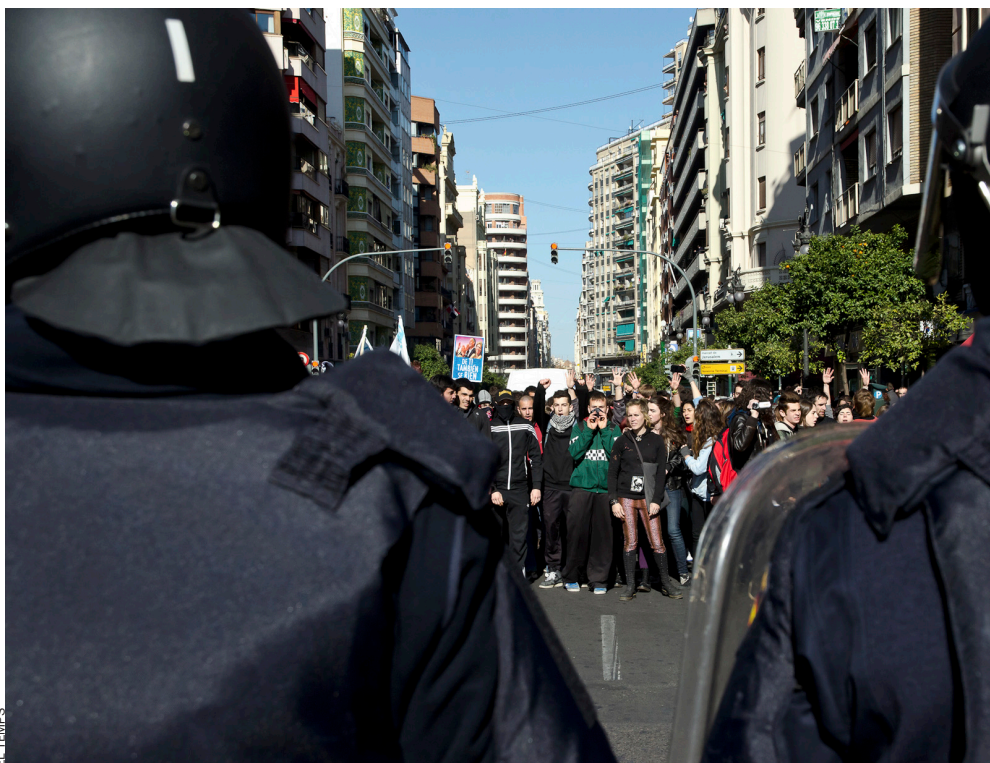

Cinc anys consecutius de crisi han posat molts ciutadans contra les cordes. La desocupació augmenta; els serveis públics es degraden; l'exclusió creix; es trepitgen els drets lingüístics... El dubte, arribats en aquest punt, és si l'any que ara comença pot obrir una finestra a l'esperança o serà encara pitjor que 2012.

Al mes de febrer, milers de joves valencians van eixir al carrer en defensa de l'educació pública.

Entre l'enfonsament i l'explosió

■ EDUCACIÓ

L'any que ara s'inicia promet ser qualsevol cosa tret de tranquil. L'inici de curs escolar 2012/13, el setembre passat, ha posat en evidència les conseqüències de les retallades aprovades durant tot el curs polític passat. Els efectes han estat similars a tots els territoris dels Països Catalans: menys personal docent; més xiquets per aula; més càrrega lectiva i menys classes de reforç. A tot això, cal sumar-hi ara l'escomesa recentralitzadora llançada des del Ministeri d'Educació en forma de llei orgànica per a la Millora de la Qualitat Educativa, a què les institucions polítiques catalanes s'han oposat amb fermesa (no així els governs valencià i balear, que li han donat la benvinguda) i també la societat civil.

Així doncs, l'educació promet convertir-se en un dels principals camps de batalla durant l'any que ara comença. Tancat el procés de negociació autonòmic (amb

alguns petits canvis que no apaivaguen l'atac a la immersió lingüística) la llei ha de fer tot el tràmit parlamentari, un procés que no començarà fins principis de febrer. La Generalitat de Catalunya ha dit per activa i per passiva que s'hi oposa i que hi plantarà cara, però falta veure com es substancia aquesta oposició. "Si la llei s'arribés a aprovar i a aplicar, només ens cal esperar que Catalunya tingués un nou marc que no l'hagués d'aplicar", va dir fa deu dies la consellera d'ensenyament, Irene Rigau. La insubmissió és una de les respostes per què advoquen amplis sectors de l'educació.

■ CONFLICTIVITAT SOCIAL

2011 va deixar per a les retines la imatge de les places de les principals ciutats de l'estat ocupades per persones indignades. El batejat com a moviment del 15-M fou el preludi d'una convulsió social que s'ha perllongat durant tot l'any que

ara finalitza. De la indignació silenciosa hem passat a la protesta sorollosa. Per a l'anuari de 2012 queda la imatge de milers de joves —i no tan joves— valencians manifestant-se de forma espontània per l'educació pública. La mobilització, que s'inicià a l'Institut Lluís Vives, va prendre el nom de *primavera valenciana* i ha esdevingut el símbol d'un 2012 marcat per les protestes populars.

En un any en què s'han celebrat dues vagues generals (el 29 de març i el 14 de novembre; circumstància que mai no s'havia donat en l'etapa democràtica), quasi cap sector social no s'ha estat de fer visualitzar la seua queixa al carrer, ja fóra per les retallades en polítiques socials o els impagaments: de mestres a advocats, passant per autònoms o farmacèutics. Només a Catalunya, el departament d'interior va registrar fins el 19 de desembre 3.278 manifestacions (l'any 2011 en foren 2.022). "En la mesura

Dalt, a la dreta, una cua de gent aturada. Baix, protestes contra l'ERO de RTVV.

que continuen les retallades, continuaran les mobilitzacions”, vaticina Maximilià Nieto, professor de sociologia de la Universitat Miguel Hernández d'Elx, qui creu que 2013 serà l'any en què, definitivament, confluiran les protestes “més espontànies a l'estil del 15-M” i les de tipus “sindical i laboral”. Segons Nieto, el fet que les retallades afecten tantes capes de la població està provocant “una presa de consciència per a molta gent que per primera volta s'adona del valor de les conquestes socials que ara estan en perill”. Arribats en aquest punt, hi ha possibilitats que la conflictivitat acabe manifestant-se en forma d'esclafit violent? Nieto no ho creu “pel paper amortidor que fan les famílies”, però no s'està de recordar que “aïlladament ja hi ha expressions de violència, com ara el cas dels miners asturians o els suïcidis, que són mostres de violència extrema”.

■ EXCLUSIÓ SOCIAL

L'any 2007 va esclatar la que segons molts analistes és la pitjor crisi econòmica i financera des del crac del 29. Al cap de cinc anys, els efectes del daltabaix econòmic es deixen notar en tota la seua crueltat a les cases. L'increment de la

desocupació, el final de la prestació per ser aturat i l'aprimament de la cartera de prestacions socials està duent a l'exclusió milers de famílies tant de classe baixa com mitjana. L'any 2008 hi havia a l'estat 11.844 persones sense sostre. A finals de 2012 en són 22.938. En 200.000 llars valencianes tots els seus membres són desocupats i una de cada quatre famílies viu sota el llindar de la pobresa (renda mensual inferior als 627 euros). Les xifres són igualment esfereïdores en el cas del Principat: un 57% dels catalans no arriben a finals de mes, el 12,7% no poden engegar la calefacció, i el 29,5% (això són 2,2 milions de persones) són pobres. A les Balears, un 23,4% de les famílies es troben en situació de risc de pobresa. En tots els casos són xifres per damunt de la mitjana estatal.

Tot això passa alhora que es produeixen retallades en les prestacions socials. Els serveis públics, que en altres circumstàncies podrien haver servit de matalàs, s'aprimen. Des de les ONG que treballen donant assistència social fa mesos que adverteixen que estan desbordats. “Estem suplint la tasca que en unes circumstàncies normals hauria de fer l'estat”, es lamenta Juana Martín, cap d'acció

social de Càritas a Ciutat Vella. L'entitat per a la qual treballa ha atès en l'àrea de Barcelona un total de 60.000 persones, de les quals 40.000 són autòctons. “Des de 2007 hem detectat l'aparició de problemes i perfils nous”, però ha sigut aquest any quan “aquesta nova situació s'ha mostrat en tota la seua crueta”. “La gent ha esgotat tots els seus recursos –adverteix– i finalment han de recórrer a nosaltres, perquè l'estat del benestar, amb les retallades, tampoc no dóna solució a la seua situació”. Amb vista a 2013 a Martín el preocupa que moltes ONG que han estat donant suport a persones en risc d'exclusió no comptaran amb ajudes de l'administració. “Moltes hauran de tancar”, es lamenta.

■ EMIGRACIÓ

2012 ha estat l'any en què s'ha visualitzat amb tota la seua crueltat el problema de l'emigració econòmica. La diàspora s'ha fet com més anava més habitual. Segons les dades de l'INE, durant els primers nou mesos de l'any 6.521 catalans abandonaren el Principat a la cerca d'un futur laboral. En el conjunt de l'estat, el nombre de ciutadans que han sortit per la frontera ha augmentat d'un 21,6% respecte a l'any anterior. Per a molts joves –i també per a alguns adults– el futur implica fer les maletes.

Sergi Contreras, president del Consell Nacional de la Joventut de Catalunya, veu molt poc probable que 2013 comporte un canvi en aquesta matèria. “Crec que continuarà la tendència dels últims anys –assegura–. S'està apostant per una sortida a la crisi que consisteix a rebaixar les condicions laborals”. Per això, apunta Contreras, “encara que hi haja una millora en l'economia, és poc probable que es generen llocs de treball qualificats i que, si es generen, siguem en unes condicions laborals similars a les que ja tenen en el país d'acollida”.

■ TELEVISIONS PÚBLIQUES

L'any que ara comença no estarà exempt de certa convulsió catòdica. Els diversos governs també han passat la tisora pels ens públics de ràdio i televisió durant el 2012, però serà en l'any que ara comença quan realment es notaran els efectes de les retallades. El País Valencià és el lloc on s'han aplicat mesures més dràstiques. Fa tres setmanes, Radiotele-

